

Vegyes közlemények.

— **A Nemzeti Múzeum Könyvtára**, az utolsó füzet megjelenése óta mintegy 1000 kötet magyarországi vonatkozású földrajzi munkával, térképpel és egy óriási nagyságu magyar felírással földgömbbel részt vett a velencei nemzetközi földrajzi kiállításon s a nemzetközi bíráló-bizottság által elsőrendű díszoklevél által lett kitüntetve.

— **Új állomások szervezése a múzeumi könyvtárban.** A nagymélt. vallás- és közoktatási magy. kir. miniszter úr a jövő évi költségvetésben a nemzeti múzeum könyvtárában három új állomás szervezését hozta javaslatba, melyeket a pénzügyi bizottság el is fogadott. Ezek: egy segédőri (levéltárnoki) állomás 900 frt fizetéssel és 300 frt lakbérrel, továbbá egy írnyi 500 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel és egy szolgálai állomás 300 frt fizetéssel, 60 frt lakbérrel és 60 frt ruhapénzzel. Tekintve, hogy az óriásilag szaporodó könyvtári anyag kezelésére és feldolgozására a jelen tisztii személyzet teljességgel nem elegendő, de a tudományos közönség igényei is oly mérvűek, hogy azokat a mostani tisztii személyzet csak a könyvtári szolgálat hátrányával elégítheti ki, a miniszter úr elhatározását a könyvtár előhaladása érdekében melegen üdvözljük, s az hiszszük, hogy az új állomások égető szükségét fognak pótolni a könyvtárban, azáltal pedig, hogy az 50,000 oklevélből és levélből álló levéltár külön tisztviselőt kap s elválasztatik a 14,000 kötetben mintegy hatvan ezer munkából álló kéziratoktól el lesz érve az, hogy a könyvtár különböző ágaiban, u. m.: a folyó ügyek, nyilvántartás, könyvfelvétel, kéziratok és oklevelek élén egy-egy szaktisztviselő fog állani, kik, ha kellő segédszeméllyzettel rendelkeznek, a saját szak-

májukban kiváló tevékenységet fejthetnek ki. A könyvtár érdekében óhajtjuk, hogy ezen új állomások ügybuzgó, kötelességérző és öntudatos szakférfiakkal töltsenek be.

— **Oklevéivásárlás.** A Múzeum Könyvtára újabban megvásárolta a Fáy-féle levéltárnak nagy részét, mely a XIII—XVIII századból mintegy 500 oklevelet és levelet tartalmaz. Ezek közt van a mohácsi vész 30 darab. Az oklevelek leginkább Pest és tiszavidéki megyékre vonatkoznak, s főleg családtörténeti és mivelődéstörténeti tekintetben érkesek. Ajánljuk történetbuváraink figyelmébe.

— **Kudora Károlyt** a budapesti egyetem III. osztályu könyvtártisztét a nagyméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. miniszter úr a Littassi János halálával üresedésbe jött II. osztályu könyvtártisztai állomásra léptette elő s helyébe III. osztályu könyvtártisztté ideiglenesen Szadeczky Lajost ismert fiatal történetbuvárt nevezte ki.

— **A könyvkiállításról.** A jövő évi könyvkiállításra oly nagy mértékben nyilvánul a közönség érdeklődése s a kiállítandó könyvek és kéziratok száma oly nagy, hogy a kiállítás céljaira szánt műcsarnok helyiségei a kiállítandó könyvanyag befogadására nem elegendők. Ennélfogva az intéző körök a kiállítás céljaira az Országos Eszterházy-képtár helyiségeit a M. T. Akadémiában szemelték ki, hova a beérkezett könyvek, kéziratok és csomagok már legközelebb a múzeumi könyvtárból át fognak vitetni. A külföldi könyvtárak közül ekkorig a bécsi császári udvari, a bécsi jezsuiták, a párizsi nemzeti és a besanconi könyvtárak részvétele bizonyos, a többi külföldi könyvtárak részvételét a legjobb reményekkel várjuk. A Nemzeti Múzeum könyvtára a kiállításon 2000-nél több 1711 előtti magyarországi nyomtatvánnyal, 50 ritka kézirattal, 50 kiváló becsű ősnymtatvánnyal és számos régi magyarországi kötéssel lesz képviselve.

— **A budapesti egyetemi könyvtár codexjeinek címjegyzékét** köszönettel vettük. Addig is míg vele behatóbban foglalkozhatunk, megjegyezzük: hogy a címjegyzék 121 8-ad rétü lapon 116 latin, 2 görög, 5 ó-szláv, 9 keleti, 3 német és 8 magyar középkori kéziratot ismertet s négyféle indexszel bír, mely 44 lapot vesz igénybe. A Catalogust a magyar királyi egyetemi nyomda díszesen állította ki.

— **Báró Aczél Péter** igen becses eredeti okmányokkal gyarapította a Nemzeti Múzeum levéltárát. Ezek: az aradi vár 1949. jun. 28-iki capitulációjának ratifikált okmányai a mellékletekkel együtt, melyek hazánk akkori történetéhez nagybecsű adatokat szolgáltatnak.

— **212 adalék Szabó Károly Régi Magyar Könyvtárához.** A »Magyar Könyvszemle« jelen kettős füzete Szabó Károly Régi Magyar Könyvtárához a **212-ik** adalékot közli. Ezekből a Nemzeti Múzeum könyvtára (Fraknoi, Majláth, Csontos) közölt 110-et, Szabó Károly 32-öt, a budapesti egyetemi könyvtár (Szinyei és Kudora) 24-et, Dr. Ballagi Aladár 12-öt, Rosty Kálmán 11-et, Ráth György 6-ot, Thaly Kálmán 5-öt, a m. tud. Akadémia könyvtára (Hellebrant Árpád) 3-at, az iglói ev. könyvtár (Pákh Károly) 3-at, a pannonhalmi benczések könyvtára (Magyar Szulpicz) 2-öt, az eperjesi ev. könyvtár (Flórián Jakab) 2-öt, Koncz József 1-et és dr. Kiss Áron 1-et. Ha most ezekből 12-öt a felmerülhetett tévedésekre leszámítunk, marad kerek számban 200 olyan, a mi Szabó Károly munkájából hiányzik s a »Könyvszemlé«-ben jött először nyilvánosságra. Ezen eredményt folyóiratunk a felsorolt munkatársak közreműködésével 4 év alatt érte el. Elérte pedig azon bibliographiai mozgalom hatása alatt, mely Szabó Károly monumentális munkájának megjelenése óta a régi magyar könyvek iránt országszerte nyilvánult. Ha most figyelembe vesszük, hogy Szabó Károly nagybecsű bibliographiájához husz évig gyűjtötte az adatokat, egy évre tehát, mivel a munka közel 2000 könyvet sorol fel, 100 könyvnek felkutatása esik, azt találjuk: hogy neki 4 év alatt egymagának kétszer annyi könyvet kellett felkutatnia, mint a mennyit nekünk most mindnyájunknak, ugyanennyi idő alatt felderíteni sikerült. E körülmény mutatja leginkább munkája kitűnő voltát. Több-kevesebb adalékkal gyarapítjuk, de túlszárnyalni nem fogjuk soha. Reméljük, hogy az adalékokat 300-ig még fölvihetjük, akkor itt lesz az ideje új kiadásról gondoskodni, addig azonban kutassunk serényen mindenfelé tovább.

— **Nagyszigeti Szily Kálmán** a műegyetem rectora a Nemzeti Múzeum levéltárának ajándékozta családi levéltárának azon részét, mely nem vonatkozik szorosan családjára. A becses aján-

dék 14 vastag csomagból áll, melyek 1358—1830-iki időből tartalmaznak okleveleket. Ezek leginkább a dunántúli megyékre vonatkoznak s különösen a hügyei Farkas-család történetéhez nyújtanak adalékokat. Különösen érdekesek Szily József Pest-megye egykori alispánjának statisztikai kimutatásai a XVIII-ik század második feléből, mivel az akkori nemzetgazdasági viszonyokra érdekes világot vetnek. A gyűjtemény rendezése folyamatban van. Megjegyezzük, hogy azt a hazafias ajándékozó a Nemzeti Múzeumnak, egy ünnepélyes formában kiállított adománylevelével kíséretében nyújtotta át.

— **Monyorókeréki német ujságlap 1587-ből.** Weller munkájából tudtuk, hogy Manlius János ambuláns nyomdájában, mely Németujvárott, Monyorókeréken, Varasdon, Siczen és Kereszturon működött, 1587-ben Monyorókeréken egy német ujságlap jelent meg, mely Sasvár basának Szigetvárából 1587-ben aug. 9-én történt kitérését, pusztításait és hadseregének a visszatérés alkalmával Sárkány-Szigete mellett történt elpusztítását írja le. Ezen »Zeytung«-nak monyorókeréki kiadásából, mely ekkorig a legrégibb német ujságlap, a mi hazánkban nyomtatott, a bibliographusok ekkorig csak egyetlen egy példányt a müncheni könyvtárban ismertek. E sorok írója tudományos körútjában az olmücsi tanulmányi könyvtárban szerencsés volt ezen ujságlapból egy másik példányt feltalálhatni, melynek megszerzése iránt a múzeumi könyvtár az olmücsi jelenleg tárgyalásokat folytat. Addig is, míg ezen tárgyalások eredményéről olvasóinkat tudósíthatjuk, érdekesnek tartjuk a Zeitung teljes címét a következőkben közölni:

Neue Zeitung aus Ungern. Auch grundlicher und warhaffter Bericht, welcher massen der Saswar Bascha von Siget sambt andern dreyen Beegen den 9. Augusti dieses 1587 Jars uber die funft Tausendt starck herauszgefallen, ung bei Siebenzehen Dorfer verbrennet ond verheret auch ein guete antzal christen auffgehebt gefenglichen mit sich gefürt aber in jrem zurukzichen bei Sarkan Zigethe ongefehr zwo Meyl Wegs von Kanischa von den vnsern angetroffen und vermittels Gottliche Huelf Ritterlichen feind erlegt worden mit allem circum stantiis auff fleissigist beschriben.

Gedruckt zu Eberaw in Vngern durch Hansen Man-
nel Anno M. D. LXXXVII. — 4 r. 10 számozatlan levél.

Az ujságlap a nyomdásznak van ajánlva. Colophonja: *Ge-
ben zu Tschakhäthurm den Neuntzehenden tag ermeltes Monats
Augusti Anno 1587. Ewer altzeit dienswilliger Erhard Pöckel
des vilgedachten Heern Georgen Grafen von Serin etc. Secre-
tarius.*

— **Rákóczy György ezüstös-aranyos táblájú bibliája.** Isme-
retes, hogy a középkorban a pápák, fejedelmek, főpapok és fő-
urak a bibliakötések dolgában mily pazar fényt fejtettek ki.
Igy, hogy csak egyet említsünk, a müncheni könyvtárban van
egy Codex aureus quatuor Evangeliorum a bambergi káptalan
középkori könyvtárából, melynek táblái, a rajtok levő drágakö-
vek, boglárók, továbbá az arany és zománcz diszítések miatt,
egy millió márka értéket képviselnek. A bibliáról átment a
kegyeletes luxus más ájtatossági könyvekre is, milyenek a Mis-
salék, Breviariumok, imakönyvek és mások, ugy, hogy az európai
könyvtárakban, e nemben nagyszerű, sokszor mesés értéket kép-
viselő példányokra találunk. Hazánk a legrégebbi ilyenemű könyv-
tábla: a bizanti lipsanotheca a XI. századból, az esztergomi
főkáptalan kincstárában őriztetik, ezután következik a nyitrai
káptalan diptichonos könyvtáblája a XIII. századból, Oláh Miklós
könyvtáblája drágakövekkel a XVI. századból, a gör. kel. egy-
házak ezüstös-aranyos bizanti izlésű könyvtáblái diptichonokkal,
a Nemzeti Múzeum régiségtárának ezüstös és aranyos könyv-
táblái a XVI., XVII. századból és más ilyenemű könyvtáblák
a XVI. XVII. századból magánosoknál. Ezekhez járul Rákóczy
György aranyos-ezüstös táblájú latin bibliája a XVII-ik századból,
melynek emlékét Kemény Simon ingóságainak 1662-ik évi Re-
gistruma tartotta fön. — A Magyar Történelmi Tár 1881. IV.
füzetében P. Szathmári Károly közölvén Kemény Simon kincstárá-
nak jegyzékét ebben a többi közt a következő tételt találjuk:
»Egy deák biblia ezüstös-aranyos táblájú öreg
Rákóczy-György fejedelem felé.« Ebből megtudjuk,
hogy öreg Rákóczy György fejedelem bibliája Kemény Simon
kincstárába került, de hogy hova lett innét? ki tudná meg-
mondani.